

Milé čitateľky a čitatelia,

oddelenie strategických analýz Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR realizuje projekt, v rámci ktorého pripravuje zhrnutie vybraných analýz významných svetových „think-tankov“, zásadných prejavov, alebo dôležitých dokumentov so zameraním na hlavné výzvy vo sfére zahraničnej politiky a medzinárodných vzťahov. Cieľom je sledovať trendy, ktoré aktuálne formujú svetovú geopolitiku, a ktoré môžu mať dopad aj na strategické formovanie slovenskej zahraničnej politiky. Všetky príspevky, ktoré v Monitore zahraničnopolitického myslenia nájdete, sú produktom popredných zahraničnopolitických analytikov a významných politických lídrov, či už bývalých, alebo stále aktívnych, ktorí formujú medzinárodné vzťahy a zahraničnopolitické myslenie. Názory, ktoré sa v týchto analýzach objavujú, môžu, ale nemusia byť zhodné s prioritami slovenskej zahraničnej politiky. Slúžia nám v prvom rade ako inšpirácia na zamyslenie, ako zahraničná politika vyzerá dnes a ako môže vyzerat' zajtra.

Príjemné čítanie vám praje

Tím Odboru analýz a plánovania / Oddelenia strategických analýz

TO NAJPODSTATNEJŠIE Z PÓDY OSN

Hlavné vystúpenia na 76. VZ
OSN

POSTUPNÁ INTEGRÁCIA DO EÚ

Ako môže záp. Balkán
prekonať stagnáciu?

DOHODA AUKUS A JEJ DOPADY

Bezpečnostný pakt ako
ukážka fungovania sveta

MERANIE VÝKONNOSTI VLÁD VO SVETE

Aké trendy sledujeme
v uplynulých 25 rokoch?

VÝROČIE ZMLUVY O ZÁKAZE JADROVÝCH SKUŠŔOK

Aká je jej efektívnosť?

KONIEC

„MERKELIZMU“

Čo Európania očakávajú od
Nemecka po voľbách?

ÉRA „AMERICA FIRST“

Nový problematický
zahraničnopolitický
konsenzus vo Washingtone

NOVÁ SPOLOČENSKÁ ZMLUVA PRE LATINSKÚ AMERIKU

Región sa nesmie vrátiť späť

RUSKO A IRÁN V AFGANISTANE

Sú obe krajiny sklamanými
partnermi Talibanu?

Prezident US Biden vyhlásil, že svet sa nachádza v „zlomovom bode“ (*inflection point*) a avizoval nový ambiciózny globálny program. Vyzval národy, aby spojili svoje sily pri riešení problémov, ktoré sú kľúčom k našej kolektívnej budúcnosti: ukončenie pandémie; riešenie klimatickej krízy; riadenie posunov v globálnej dynamike moci; formovanie pravidiel sveta v zásadných otázkach (obchod, kybernetika a nové technológie), a členenie hrozbe terorizmu. Podľa hodnotenia analytikov bol Bidenov prejav vhodne vystavaný s cieľom obnoviť dôveru v globálne vedúce postavenie US po štyroch rokoch s Trumpom. Viacerí diplomati boli údajne skeptickí vzhľadom na nesúlad medzi Bidenovými slovami a činmi od jeho nástupu do funkcie.

Po 20 rokoch vojny v AF vyhlásil Biden nástup „novej éry neúprosnej diplomacie“. Niektorí európski spojenci si však podľa FP myslia, že práve diplomacia Bidenovi v AF chýbala, čo viedlo k chaosu a ponížujúcemu prevzatíu vlády Talibanom. Bez toho, aby priamo pomenoval CN, Biden uviedol, že US „nehľadajú novú studenú vojnu“. Napriek tomu sa však väčšina jeho doterajších rozhodnutí v oblasti zahraničnej politiky zdá byť navrhnutá tak, aby sa vymedzila voči Pekingu – ilustratívny je tu najmä nedávny tajne vyjednaný bezpečnostný pakt s UK a AU s vylúčením FR. V kontexte spolupráce s EÚ bol tento krok v rozpore s Bidenovým argumentom, že „uprednostnil obnovu našich aliancií, revitalizáciu našich partnerstiev, a uznal, že tieto partnerstvá sú nevyhnutné pre trvalú bezpečnosť a prosperitu Ameriky“.

Biden zožal na záver prejavu potlesk za konštatovanie, že svetoví lídri sa musia rozhodnúť, čo chcú zanechať „naším deťom a našim vnúčatám“. FP ale tvrdí, že aby skutočne ubezpečil spojencov, že Amerika je späť a myslí to vážne, musí svoju vznešenú rétoriku zladit' s konkrétnymi politikami, ktoré Washington realizuje.

Predstavitelia MZV Brazílie údajne dúfali, že **prezident BR Bolsonaro** svetu predstaví triezvejší a štátnickejší obraz, než akým sa prezentuje doma, a dohliadali na pôvodný návrh svojho prejavu, ktorý by oznámil darovanie brazílskych vakcín do susedných krajín. Nakoniec však Bolsonaro syn Eduardo, oddaný štýlu Trumpových vystúpení, prepísal časti prejavu jeho otca a konečná verzia tak bola zameraná hlavne na posilnenie Bolsonarovej voličskej základne. Bolsonaro tak napr. uviedol, že „za posledné dva roky a osem mesiacov nebol v BR zaznamenaný ani jeden prípad korupcie; trval na tom, že krajina ponúka výborné podmienky na podnikanie; a ponúkol zavádzajúce zobrazenie deštruktívnych environmentálnych politík svojej vlády v Amazonskej džungli. Analytici FP tu pripomínajú, že Bidenova administratíva už dlhšie realizuje koncentrovaný, hoci zatiaľ verejne nepríliš viditeľný tlak na Bolsonara s cieľom obmedziť odlesňovanie a zabrániť firme Huawei vo výstavbe siete 5G v BR – no Bolsonaro v prejave uviedol, že sieť 5G by sa oficiálne mala začať budovať už v najbližších dňoch. Prezident BR v žiadnom prípade nepreukázal štátnický obrat, ktorý navrhovalo jeho MZV. Naopak, jeho komentáre k Amazonu a 5G znovu pripomenuli, prečo je BR pre US, CN a tých, ktorých znepokojuje zmena klímy, stále dôležitá.

Prezident CN Xi Jinping od začiatku pandémie neopustil CN a výnimku neurobil ani kvôli VZ OSN (svoju reč predniesol cez videolink). Analytici FP si kladú otázku, či je to kvôli strachu z choroby, alebo obavy z politických rivalov doma. Väčšinu jeho prejavu tvorila rétorika typická pre súčasný Peking, ale vynikol tu aj jeden nový pozitívny prvok, resp. záväzok - žiadna nová výstavba tepelných elektrární v zahraničí. Ide o veľkú vec, keďže CN je najväčším financovateľom týchto projektov na svete. Čínska politika je v súčasnosti v zásade hrou na nasledovanie vodcu a bolo by tak politicky toxické pre akúkoľvek domácu inštitúciu, verejnú alebo súkromnú, pokračovať po takomto prejave vo financovaní uhoľných elektrární v zahraničí. Je dôležité, že Peking, ktorý je čoraz odolnejší voči akémukoľvek vonkajšiemu tlaku, cítil, že je potrebné urobiť tento krok pred novembrovou hlavnou konferenciou OSN o zmene klímy v Glasgowe. Pravidelne sa objavujú sťažnosti na úlohu CN pri financovaní „špinavej energie“ v zahraničí – ak sa CN začne obávať poškodenia dobrej povesti v tejto záležitosti, je to dobré znamenie pre úsilie o záchranu klímy. Stále však existuje niekoľko problematických bodov. Po prvé, z formulácie prezidenta nevyplývalo, či bude možné pokračovať v existujúcich projektoch.. FP predpokladá, že skôr áno, keďže potenciálna škoda vyplývajúca z ich prerušenia by bola priveľká. Okrem toho, najdôležitejší nepriaznivý dopad na klimatické zmeny dopúšťa CN u seba doma – CN je najväčším svetovým producentom oxidu uhličitého, a hoci boli sprísnené niektoré environmentálne predpisy, doteraz sa Peking riadil pravidlom, že keď domáca ekonomika stagnuje, zelené limity sa rušia.

FP sa venuje tiež prejavom predstaviteľov Libanonu, Iránu, Indie či Tanzánie, pričom svoju úvahu končí pomerne depresívnym konštatovaním, že „svetoví lídri nemali náladu byť dobrými susedmi.“

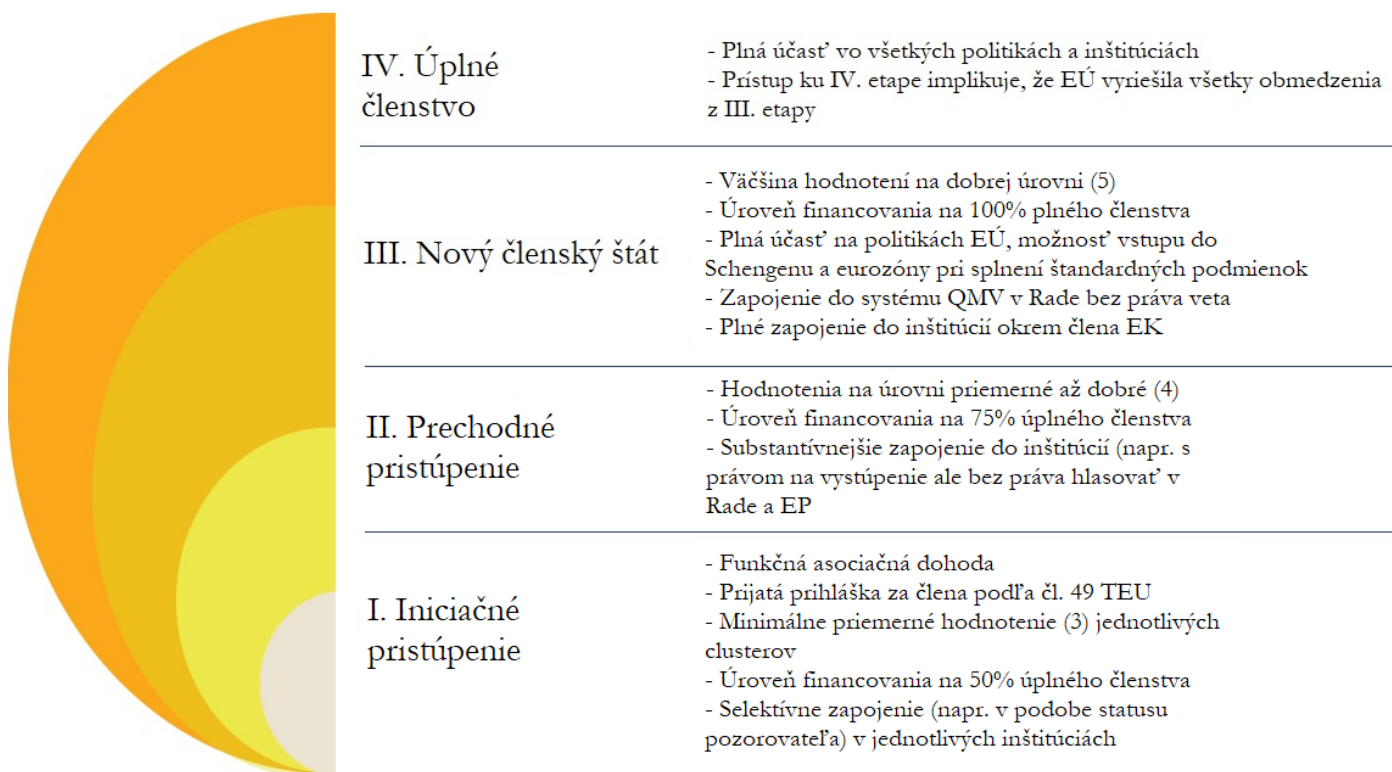
Analýza je tu: <https://foreignpolicy.com/2021/09/28/united-nations-general-assembly-speeches-xi-biden-modi/>

Kolektív zahraničných i balkánskych analytikov vo svojej analýze pre Centrum európskych politických štúdií (CEPS) pripomína, že súčasná stagnácia projektu rozširovania EÚ vyplýva aj z nevhode reformovať samotnú podstatu tejto politiky. Stále viac sa pritom podľa autorov presadzuje myšlienka, že najlepšou cestou, ako oživiť rozširovací proces, a zároveň motivovať štáty západného Balkánu (ZB), aby pokračovali vo svojej ceste európskej integrácie a implementovali potrebné reformy, je tzv. etapový/postupný prístupový proces. Súčasne je potrebné zmierniť najväčšie obavy, ktoré majú súčasné členské štáty EÚ z perspektívy ďalšieho rozšírenia.

Analýza detailne osvetľuje, ako by takýto postup fungoval v praxi v kontexte činností každej inštitúcie EÚ. Autori prichádzajú k záveru, že úspešné uplatnenie inštitútu postupného členstva by mohlo zásadne prispieť k obnoveniu pozitívnej dynamiky európskeho projektu, ktorý má v súčasnosti narušenú reputáciu, a popritom musí čeliť mnohým vnútorným aj vonkajším hrozbám. Navrhovaná stratégia prináša inštitucionálny, technický aj právny základ pre vymanenie sa zo slepej uličky. Politickým lídrom v EÚ aj v regióne ZB zostáva, aby o tieto myšlienky prejavili záujem. Následne by mohla začať diskusia na strategickej úrovni, čo by umožnilo inštitúciám EÚ definovať formálny návrh ďalšieho postupu. Samozrejme, navrhovaný systém postupnej integrácie by musel byť paralelne doplnený robustnou politikou EÚ zameranou na riešenie bilaterálnych sporov a otázok štátnosti/uznania v regióne.

Štyri navrhované etapy v prístupovom procese do EÚ

Inštitucionálna štruktúra EÚ by sa tak mohla prispôbiť progresívnej, podmienenej a postupnej účasti štátov zameraných na úplné členstvo v EÚ. Pristúpenie k finálnej IV. fáze je aktuálne v nedohľadne, avšak aj III. etapa by priniesla zásadný pokrok, a zároveň by zabránila najzávažnejším inštitucionálnym problémom (napr. právomoci veta v Rade). Vhodným ďalším krokom by bolo, ak by štáty ZB zaujali spoločné stanovisko v súlade s predloženými návrhmi (už v r. 2011 existoval precedens tohto druhu). Hlavnú iniciatívu však musia predložiť politickí lídri v inštitúciách EÚ a členských štátoch, keďže práve ich záujem o nápady podobného druhu by mohol vyviest' integračný proces zo súčasnej slepej uličky. Ďalším návrhom je vytvorenie poslaneckého klubu niektorých členských štátov (zrejme hlavne zo skupiny *Friends of Enlargement*), ktorý by tieto reformy aktívne presadzoval. EK by potom v súlade so svojimi kompetenciami pripravila formálny návrh.

Analýza je tu: https://www.ceps.eu/download/publication/?id=34206&pdf=Template-for-a-staged-membership_211001_130824.pdf

V polovici septembra US, UK a AU predstavili nové partnerstvo v oblasti bezpečnosti so skratkou AUKUS. Ako vo svojej analýze konštatuje Foreign Policy, tieto štáty sú síce dlhodobými spojencami, ale aktuálne najdôležitejším momentom je spoločné úsilie vybaviť AU flotilou pokročilých ponoriek poháňaných jadrovou energiou. Popritom boli oznámené ďalšie plány na rozsiahlejšiu spoluprácu v oblasti kybernetickej bezpečnosti, umelej inteligencie a kvantovej výpočtovej techniky. Aké bude mať táto dohoda na geopolitické súvislosti a nadväzovanie spojenectiev? Po prvé, tento krok je klasickou ilustráciou politiky rovnováhy síl a rovnováhy hrozieb v praxi. Napriek tomu, že CN sa v oznámení o dohode nikde priamo nespomína, je zrejmé, že táto iniciatíva bola prijatá v reakcii na rastúce vnímanie čínskej hrozby vyplývajúce zo zvýšených schopností CN umiestňovať svoje námorné sily v ázijsko-tichomorskom regióne, ale aj z jej otvorene revizionistických cieľov v určitých oblastiach. Vybavenie AU extrémne tichými ponorkami s dlhým dosahom umožní Canberre hrať aktívnejšiu úlohu v regióne spolu s ostatnými členmi štvoritého bezpečnostného dialógu - US, IN a JP.

Po druhé, Peking za daný vývoj môže vinit len samého seba. Názor AU na dôsledky rastúcej asertivity CN bol až donedávna ambivalentný – ekonomickí lídri dúfali, že sa zachovajú lukratívne obchodné väzby, a prominentní stratégovia varovali, že postaviť sa voči rastu čínskej moci nie je v záujme AU. Čoraz agresívnejšie správanie CN, a najmä kontraproduktívne rozhodnutie uvaliť ponížujúce obchodné embargo v reakcii na AU návrh nezávislého medzinárodného vyšetrovania pôvodu koronavírusu, však viedlo k zásadnému prítvrdeniu austrálskych postojov.

Po tretie, iniciatíva AUKUS je starostlivo vyrátaný krok, ktorého realizácia bude trvať niekoľko rokov. Nové usporiadanie neohrozuje vládu komunistickej strany v CN a ani sa nezameriava na konfrontáciu s čínskou ekonomikou. Zároveň však pakt skomplikuje čínske úsilie o projektovanie svojej sily na mori a kontrolu kritických komunikačných spojení. Z princípu bude tiež komplikovať očakávané budúce čínske snahy o dominanciu nad okolitými krajinami. Stručne povedané, ide o krok, ktorého cieľom je narušiť alebo prekaziť akúkoľvek budúcu čínsku snahu o regionálnu hegemoniu. Okrem toho sa zdá, že vytvorenie efektívnej koalície vytvárajúcej rovnováhu v Ázii môže byť jednoduchšie, než sa spočiatku zdalo – analytici často argumentovali, že efektívnosť kolektívnej akcie môže byť v Ázii obzvlášť problematická, predovšetkým kvôli veľkým vzdialenostiam, ktoré odrádzajú niektoré štáty konať v tých regiónoch, ktoré sa ich zdanlivo netýkajú. V tomto prípade však ide o spoluprácu troch krajín, z ktorých sa iba jedna nachádza v ázijsko-tichomorskom regióne, a pritom podnikajú kroky, ktoré uľahčia aktivity v kľúčových regionálnych lokalitách. Dilemy kolektívnej akcie budú bezpochyby stále prítomné, avšak široké obrysy efektívnej „vyrovnávajúcej“ koalície sú stále zreteľnejšie.

AUKUS JE ILUSTRÁCIU POLITIKY ROVNOVÁHY SÍL A HROZIEB V PRAXI. KĽÚČOVÝM ASPEKTOM VŠAK BUDÚ REAKCIE TRETÍCH STRÁN, HOCI VÄČŠINA KRAJÍN V REGIÓNE BY DOHODU MOHLA VNÍMAŤ POZITÍVNE.

Po štvrté, reakcie tretích strán na iniciatívu tu budú kľúčovou otázkou. Najviditeľnejším je sklamanie francúzskej vlády, pretože dohoda potopila pôvodný austrálsky záväzok kúpiť 12 konvenčných ponoriek z FR. Paríž je pritom silným zástancom budovania autonómnejšej a robustnejšej európskej bezpečnostnej politiky (čo chce aj Bidenova administratíva), a môže hrať potenciálnu úlohu aj v niektorých častiach Pacifiku. Ak traja členovia AUKUS podcenili reakciu FR, mali by sa zaoberať nápravou vzniknutej škody. Reakcie v regióne budú však ešte dôležitejšie. Kľúčovou otázkou je, či sa AUKUS interpretuje ako primeraný akt kolektívnej obrany, alebo ako zbytočná provokácia. Autor konštatuje, že v regionálnej politike je mimoriadne dôležitá miera, nakoľko sú US alebo CN vnímané ako krajiny „narúšajúce mier“, ktorý si ázijské krajiny chcú udržať. Ďalej uvádza, že väčšina krajín v regióne by tento krok mohla vnímať priaznivo, keďže nie sú spokojné so správaním sa CN v ostatných rokoch, a nová iniciatíva má zároveň relatívne obmedzený charakter.

Posledným problémom je jadrový rozmer. Traja lídri zdôraznili, že dohoda bude obmedzená na prenos technológií jadrového pohonu a nebude sa týkať technológie jadrových zbraní. AU je tiež dlhodobo silným odporcom šírenia jadrových zbraní a značne opatrná v postojoch voči civilnej jadrovej energii. Autor ale nevyklučuje, že dohoda umožní AU prístup k vysoko obohatenému uránu, čo je krokom k rozsiahlejšej nukleárnej infraštruktúre. Je to tiež znak väčšej ochoty US (a do určitej miery aj UK) umožniť blízky spojencom prístup k vysoko citlivým technológiám.

ČO SME SA NAUČILI ZA UPLYNULÝCH 25 ROKOV?

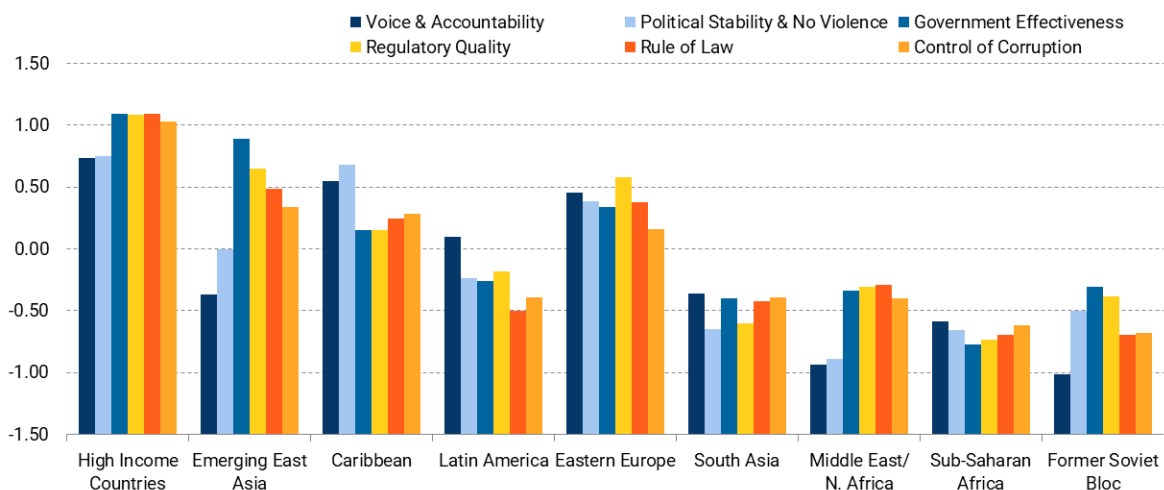
Think-tank Brookings prináša zamyslenie sa nad pokusmi o meranie výkonnosti vlád v jednotlivých štátoch sveta (operujúc ťažšie preložiteľným pojmom „governance“), ktoré viedli k vytvoreniu tzv. *World Governance Indicators* (WGI). Tento súbor indikátorov pozostáva z celkovo šiestich dimenzií riadenia štátu pre viac ako 200 krajín: 1) hlas a zodpovednosť, 2) politická stabilita a absencia násilia/terorizmu, 3) efektivita vlády, 4) kvalita regulácie, 5) právny štát a 6) kontrola korupcie. Autor konštatuje, že daná metodika zostala po celú dobu rovnaká a umožňovala vzájomné porovnávanie. Indikátory WGI prispeli k nárastu všeobecnej informovanosti a stále viac akceptovanému konsenzu, že dobrá správa vecí verejných je zásadnou zložkou životnej úrovne občanov, bezpečnosti a prilákania investícií. Následne začalo indikátory používať mnoho inštitúcií, vrátane donorov či tých, čo sa zaoberajú hodnotením rizík.

Aké sú teda dnešné trendy? Dlhodobo platilo, že v priemere mali bohaté krajiny WGI na vyššej úrovni, než tie s nižšou ekonomickou výkonnosťou. Takáto generalizácia však nie je vždy správna - aktuálne údaje poukazujú na značné rozdiely medzi krajinami v rámci jednej príjmovej skupiny alebo tiež regiónu, ako aj medzi jednotlivými indikátormi v tej istej krajine alebo regióne. Pokiaľ ide napr. o indikátor kontroly korupcie, severské krajiny, NZ či SG tu sústavné dosahujú veľmi dobré výsledky, avšak v niektorých iných bohatých krajinách, ako je UK, IT či US, to dnes už zďaleka neplatí (na vyššej úrovni sú napr. EE, TW či UY). Kostarika (CR) dokázala predstihnúť ES a GE sa dostalo pred IT.

Pozorujeme tiež deficit dobrej správy štátu v krajinách s vysokými príjmami. Priemerné skóre v skupine bohatých krajín nie je ani zďaleka excelentné v žiadnom z indikátorov, hoci majú stále tendenciu prevyšovať priemer ostatných skupín krajín. Napr. v indikátoroch „hlasu a zodpovednosti“, ako aj v oblasti politickej stability a absencie násilia, sa niektoré regionálne skupiny zahŕňajúce mnoho rozvojových krajín v priemere približujú ukazovateľom bohatých krajín, - týka sa to obzvlášť bývalých socialistických krajín zo strednej a východnej Európy, a tiež Karibiku. Aj v rámci jednotlivých regiónov či krajín sa niektoré indikátory môžu významne odlišovať - východná Ázia dosahuje dobré výsledky v oblasti efektivity vlády, ale má značný deficit v oblasti hlasu a zodpovednosti (podobne je to aj na Blízkom východe a v krajinách bývalého sovietskeho bloku). To je v kontraste k Latinskej Amerike, ktorej sa relatívne dobre darí v oblasti hlasu a zodpovednosti, ale nie v indikátore efektivity vlády. Tieto regióny majú zároveň relatívne nízke štandardy politickej stability a absencie násilia, ako aj kontroly korupcie, hoci aj tu môžeme pozorovať vnútorné rozdiely – v LA máme krajiny s vysokým skóre, ako napríklad UY, ďalej relatívne slabé (MX), a tiež predstaviteľov úplného dna tabuľky v celosvetovom meradle (NI a VE).

Figure 2. Worldwide Governance Indicators averages by components and regions

Worldwide Governance Indicator Score, 2020

Okrem toho v čase dochádza k podstatným zmenám v podobe správy a riadenia štátov. Aj keď mnohé krajiny zostávajú relatívne stabilné na vysokej alebo nízkej úrovni, podstatná časť vykazuje veľké zmeny v oboch smeroch. Severské krajiny či NZ dlhodobo predstavujú svetové štandardy vo všetkých indikátoroch, ale napr. v UY došlo k významnému vzostupnému trendu, zatiaľ čo US zaznamenali citeľný regres. TW, ID a GE patria k pozitívnym príkladom, a CN či HU sa zaradili medzi zlyhávajúcich.

Celá analýza je tu: <https://www.brookings.edu/blog/future-development/2021/09/30/its-complicated-lessons-from-25-years-of-measuring-governance/>

Portál European Leadership Network dáva priestor viacerým autorom poskytnúť svoj pohľad na minulosť i budúcnosť Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBT). Pripomína, že v r. 1945 - 1996 uskutočnili veľmoci disponujúce jadrovou energiou 2.046 výbuchov testujúcich jadrové zbrane. Atmosférické testy vyvinuli energiu, ktorá by zodpovedala detonácii jadrovej bomby použitej v Hirošime dvakrát denne počas 35 rokov. Testy podnietili globálne preteky v zbrojení a spôsobili množstvo humanitárnych a environmentálnych dôsledkov. Reakciou na tento neželaný vývoj bolo podpísanie CTBT pred 25 rokmi, ktorá zakazovala „akúkoľvek explóziu jadrových zbraní alebo akýkoľvek iný jadrový výbuch kdekoľvek na svete“. CTBT je podporovaná globálnou monitorovacou sieťou s názvom International Monitoring System (IMS), z ktorej 90% aktuálne efektívne funguje s perspektívou ďalšieho rastu. Vzhľadom na úroveň údajov, ktoré IMS neustále zhromažďuje, žiadny štát nemôže bez odhalenia vykonať jadrovú skúšku, ktorá by bola v rozpore so zmluvou. Zmluva tak funguje a predstavuje kľúčový prvok globálnej architektúry nešírenia jadrových zbraní a odzbrojenia.

Autori však zároveň konštatujú, že CTBT je do istej miery obeťou vlastného úspechu, pretože sa považuje za samozrejmosť. Keď hovoríme o budúcnosti CTBT, je potrebné zamerať sa predovšetkým na fakt, že osem štátov z tzv. Prílohy 2 stále zmluvu neratifikovalo. Zároveň je však dôležité, že CTBT nestagnuje a je politicky, technicky a finančne podporovaná drvivou väčšinou medzinárodného spoločenstva. Podpisy a ratifikácie stále pribúdajú - CTBT má momentálne 185 signatárov, z ktorých 170 zmluvu aj ratifikovalo. Tento pokrok smerom k univerzálnej platnosti dohody nebol jednoduchou úlohou a vyžaduje si trvalú globálnu kampaň, aby sa dostala do finálneho cieľa. Na otázku, ako by mohlo medzinárodné spoločenstvo ešte efektívnejšie v tomto zmysle konať, síce neexistujú jednoduché odpovede, ale dôležité je konštatovanie - do sveta bez CTBT sa nedá vrátiť.

Napriek tomu, že aj po 25 rokoch sa zmluva medzi členskými štátmi teší stabilnej podpore, posledných osem krajín, ktorých ratifikácia je potrebná pre nadobudnutie účinnosti, sa svojho stanoviska nechce vzdať. Čo je horšie, pred niečo viac ako rokom, vysokí predstavitelia US údajne diskutovali o možnosti uskutočnenia jadrovej skúšky, čo by prelomilo globálne moratórium na explózie jadrových zbraní a vážne podkopalo režim CTBT s potenciálne nepredstaviteľnými následkami. Musíme tak znova premýšľať o tom, ako čo najlepšie zmluvu podporiť - je potrebné predstaviť nové argumenty v jej prospech, ktoré sú zrozumiteľné, prístupné a presvedčivé pre rôzne publikum. Na podporu týchto argumentov je potom potrebné vytvoriť nové koalície podobne zmýšľajúcich inštitúcií, organizácií, jednotlivcov a krajín s cieľom pomôcť brániť a presadzovať zmluvu na celom svete. CTBT nasledovala krátko po úspešnom prijatí dohovoru o zákaze chemických zbraní (CWC). Nikto pritom nemohol predvídať, že k nadobudnutiu účinnosti - ktoré bolo pritom ľahko dosiahnuteľné pre CWC - ešte stále nedôjde. Vieme všetko o škodlivých účinkoch jadrového testovania na ľudí a životné prostredie, ale napriek tomu je pre niektoré krajiny toto testovanie príliš veľkou prioritou, aby sa ho vzdali. IN, PK a Sev. Kórea vykonali jadrové testy aj po podpísaní CTBT, zatiaľ čo niektoré iné štáty uviedli, že akceptujú ustanovenia CTBT aj bez ratifikácie, čo však nestačí. Išlo by o svojoľnú implementáciu bez toho, aby boli krajiny viazané platnou zmluvou. V súčasnosti sa veľa diskutuje o klimatických zmenách, pričom jadrové testy výrazne prispievajú ku kontaminácii Zeme. Ratifikácia CTBT môže tak aj v tomto kontexte prispieť k zlepšeniu imidžu konkrétnej krajiny v rámci globálneho spoločenstva.

**AJ KEĎ 8 ŠTÁTOV DOHODU
STÁLE NERATIFIKOVALO, DO
SVETA BEZ CTBT SA
NEMÔŽEME VRÁTIŤ.**

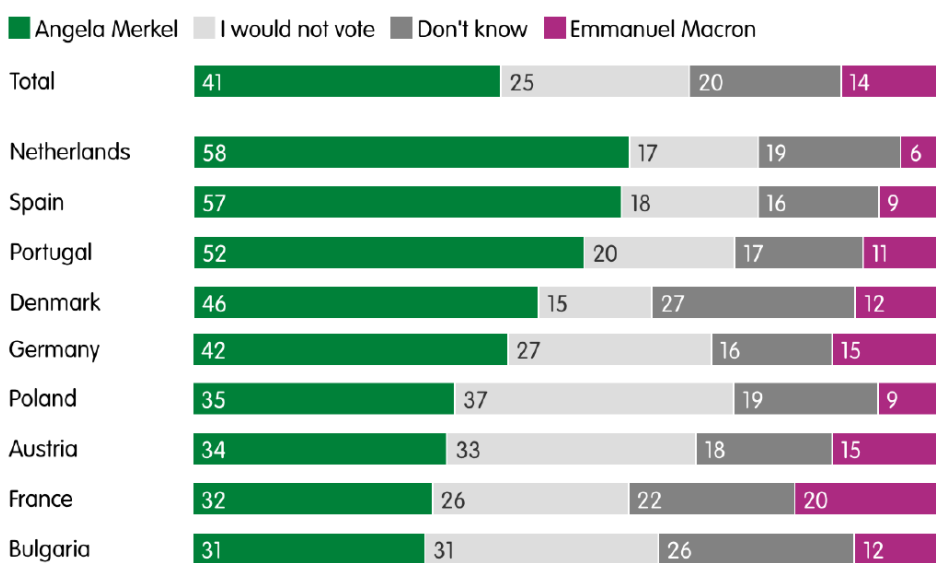
Dva trendy naznačujú, že zmluvu čakajú ďalšie problémy. Po prvé, po celom svete sa zrýchľuje vyzbrojovanie. V takom kontexte je pravdepodobné, že v niektorých štátoch s jadrovými zbraňami by obnovenie skúšok mohlo byť krokom k rozvoju sofistikovanejších obranných systémov. A po druhé, neúčinnosť tradičných multilaterálnych postupov viedlo mnoho štátov, ktoré jadrové zbrane nemajú, k odmietaniu týchto stratégií a prijímaniu radikálnejších postojov, akým je napr. Zmluva o zákaze jadrových zbraní (TPNW). Autori tu predstavujú tri nápady, ako urýchliť ratifikáciu CTBT vo ôsmich zostávajúcich štátoch: 1) Podporovať konzistentné a pravidelné regionálne dialógy Track 1.5 a Track 2 v severovýchodnej Ázii, na Blízkom východe a v južnej Ázii; 2) Podporovať väčšiu akademickú angažovanosť a 3) Podporovať väčšiu účasť vo vede - CTBT má obrovský potenciál pre medzinárodnú vedeckú spoluprácu a zohráva významnú úlohu pri zapojení vedcov do diskusií o kontrole jadrových zbraní.

Článok je tu: <https://www.europeanleadershipnetwork.org/commentary/network-reflections-the-ctbt-at-25-how-might-the-international-community-better-foster-its-entry-into-force/>

Európska rada pre zahraničné vzťahy (ECFR) v obsiahlej analýze prináša pohľad na postoje občanov EÚ voči Berlínu v rôznych sférach a oblastiach. Dominuje v nich vnímanie DE ako dôveryhodnej a proeurópskej veľmoci. Hlavným zdrojom pozitívneho obrazu Berlína sa zdá byť prístup kancelárky Merkelovej k hľadaniu kompromisov medzi protichodnými záujmami dominujúcimi súčasnej Európe. Významná časť európskej verejnosti by ju podporilo v hypotetických voľbách za prezidenta Európy, ak by jej oponentom bol francúzsky prezident Macron. Merkelovej vláda tiež pomohla zmenšiť strach susedov z nemeckej dominancie. Väčšina Európanov už v súčasnosti neverí, že Nemecko na čele Európskej komisie je potenciálne zlá vec. A značný počet tiež verí Berlínu, že bude schopný efektívne viesť EÚ, a to najmä pokiaľ ide o finančné a hospodárske otázky, demokraciu a právny štát. Avšak aby boli tieto očakávania mnohých Európanov naplnené, Berlín bude paradoxne musieť zrevidovať isté zásady „merkelizmu“, ktoré túto dôveru vytvorili. DE to však bude musieť urobiť, aby úspešne viedlo EÚ v boji proti dvom aktuálnym najväčším hrozbám - oslabeniu právneho štátu vo vnútri EÚ a neschopnosti Európy hájiť svoje záujmy vo svete.

Merkelovej politický štýl a rozhodnutia odrážali významné zmeny, ktoré sa udiali v nemeckej spoločnosti a politike za ostatných 16 rokov, a tiež túžbu udržať súčasný stav tak dlho, ako je to len možné. Niet divu, že Nemcom bude kancelárka chýbať, ale otázka je, či podobný pocit zdieľajú aj obyvatelia iných krajín EÚ. Autor analýzy prirovnáva európske summity bez „európskej cisárovnej“ k detektívkam Agathy Christie bez slečny Marplovej. Merkelová síce bývala často obviňovaná z rozdeľovania EÚ, najmä v kontexte krízy eurozóny, migračnej krízy a podpory Berlína pre Nord Stream 2. To však nie je to hlavné, čo si Európania spájajú s osobou nemeckej kancelárky.

Ako ukázal prieskum ECFR, Európania od majú od DE stále značné očakávania a dôveru vo vedenie Berlína, a napriek často rozdeľujúcej politike Merkelovej vnímajú DE ako integračnú silu a dôveryhodnú, proeurópsku veľmoc. Zároveň uprednostňujú technokratický prístup Merkelovej pred vizionárskym prístupom Macrona – za európsku prezidentku by ju volilo 41% respondentov, v porovnaní s iba 14% pre Macrona, a skutočnosť, že je oveľa obľúbenejšia než Macron nielen v NL či DK, ale aj v ES a PT, ukazuje, akou veľkou integračnou silou môže byť v rôznych kútoch EÚ.

Merkelovej nástupca by však nemal prepadnúť pokušeniu pokračovať v tejto stratégii. Výskumy ECFR naznačujú, že čisté pokračovanie „merkelizmu“ by nevedlo ku konsolidácii dobrej povesti, ktorú DE získalo v európskej spoločnosti. Toto je paradox odkazu Merkelovej - DE vďačí za svoj úspech predovšetkým faktorom, ktoré nie sú udržateľné, a okolnostiam, ktoré už patria do minulosti. Kroky Berlína v ostatných desaťročiach zvýšili očakávania ohľadom potenciálu DE byť „benevolentným lídrom“, ktorého tak veľmi potrebuje EÚ bojujúca za obranu svojich hodnôt a hľadajúca si miesto vo svete obnovenej konkurencie veľmoci. Zdá sa však, že politika zachovania neutrality a vyhýbania sa ťažkým riešeniam problémov Európy nie je životaschopným prístupom k budúcim výzvam. Temnejšou stránkou snahy zapojiť všetkých a urobiť zo súdržnosti EÚ absolútnu prioritu je obmedzenie schopnosti človeka konať. Merkelovej metódou nie je možné vyriešiť výzvy v podobe pandémie, zmeny klímy, či rastúcej geopolitickej konkurencie, ktoré si vyžadujú nielen kozmetické zmeny, ale aj politickú podporu radikálnejších riešení. Je nepravdepodobné, že by „merkelizmus“ prežil Merkelovú - nie preto, že by ho mohla praktizovať iba ona, ale preto, že EÚ bude potrebovať vizionárskejšie a odvážnejšie DE, aby posilnila svoje základy a ubránila svoje miesto vo svete. Zdá sa, že mnohí Európania sú pripravení prijať tento posun - a možno dokonca čakajú, kedy sa tejto úlohy Berlín sám zhostí.

Magazín Foreign Affairs sa zaoberá základnými postulátmi americkej zahraničnej politiky po nástupe Bidenovej administratívy, ktorá sa síce verbálne snaží voči predchádzajúcej Trumpovej ére čo najviac vymedziť, jej reálne kroky sú však paradoxne často v línii započatej už jej predchodcom. Trump mal byť len anomáliou - prezidentom, ktorého zahraničná politika znamenala síce prudké, ale stále len dočasné odklonenie sa od princípov internacionalizmu, ktorý definoval 70 rokov interakcií US so svetom. Trump tak odstupoval od existujúcich medzinárodných dohôd (Parížska klimatická dohoda či iránska jadrová dohoda), rezignoval na nové (Transpacifické partnerstvo), zblížoval sa s autokratmi a správal sa často nepatrične k demokratickým partnerom US. Biden oproti tomu tvrdí, že si váži svojich tradičných spojencov v Európe a Ázii, vyzdvihuje multilateralizmus a podčiarkuje oddanosť svojej administratívy medzinárodnému poriadku založenému na pravidlách. Tieto rozdiely, akokoľvek na prvý pohľad očividné, však zakrývajú hlbšiu pravdu - medzi zahraničnou politikou oboch prezidentov je oveľa väčšia kontinuita, ako sa zvyčajne uznáva. Kritické prvky tejto kontinuity sa objavili ešte pred Trumpom, počas Obamovej administratívy, čo naznačuje dlhodobější vývoj a zmenu paradigmy v prístupe US k svetu.

Stará paradigma zahraničnej politiky US pramení z 2. sv. vojny a studenej vojny, a je založená na princípe, že národná bezpečnosť US závisí od širšieho kontextu, než je len definovanie vlastných, úzko definovaných záujmov krajiny. Ochrana a presadzovanie domácich i medzinárodných záujmov US si vyžadovali vytvorenie a udržanie medzinárodného systému za pomoci partnerov, ktorý, aj keď nedokonalý, by z dlhodobého hľadiska posilnil bezpečnosť a prosperitu US. Napriek istým prešľapom (predovšetkým vo Vietname) dosiahnuté výsledky tieto predpoklady do značnej miery potvrdili. US sa vyhli vojne veľmocí so ZSSR a ukončili studenú vojnu za pre seba nesmierne výhodných podmienok - americký HDP sa od konca 2. sv. vojny zvýšil nominálne viac než 90-násobne. Nová paradigma však odmieta základnú premisu, že US majú zásadný podiel a záujem na udržaní širšieho globálneho systému, hoci si tento niekedy vyžaduje aj náročné vojenské intervencie, či uprednostnenie dlhodobých univerzálnejších benefitov pred bezprostredným národným záujmom. Tento nový konsenzus síce neodráža plošný izolacionizmus - koniec koncov, stále asertívnejšia politika voči CN je sotva izolacionizmom - ale skôr znamená odmietanie internacionalizmu. Dnes, bez ohľadu na Bidenove sľuby pomôcť viesť svet k lepšej budúcnosti pre všetkých ľudí, chcú Američania výhody medzinárodného poriadku bez toho, aby museli tvrdo pracovať na jeho budovaní a udržiavaní. Tento nastupujúci nacionalistický prístup US k svetu predstavuje zrejmu kontinuitu naprieč navonok veľmi rozdielnymi administratívami. Autor analýzy však spochybňuje, že je tento konsenzus schopný produkovať zahraničnú politiku, ktorá zvyšuje mieru americkej bezpečnosti a prosperity.

Väčšia kontinuita v zahraničnej politike by teoreticky mohla byť dobrá vec. Nie je namieste, ak sa jednotlivé administratívy medzi sebou líšia natoľko, že to znervózňuje spojencov, otvára priestor pre protivníkov a znemožňuje akýkoľvek dlhodobý záväzok budovať globálne normy a inštitúcie. Problém vznikajúceho amerického prístupu k svetu nie je v samotnom konsenze, ale v jeho neschopnosti doceniť, ako veľmi vývoj vzdialený tisíce kilometrov ovplyvňuje dianie doma. Súčasná americká zahraničná politika je tiež plná zásadných rozporov, najmä pokiaľ ide o CN, keďže úspech v tejto konfrontácii si bude vyžadovať trvalé zvyšovanie vojenských výdavkov a väčšiu ochotu použiť silu, čo podporuje len málo politikov na oboch stranách spektra. A aj keď US považujú CN za protivníka, Washington stále potrebuje podporu Pekingu, ak chce riešiť množstvo regionálnych a globálnych výziev, od Severnej Kórey a Afganistanu až po globálne zdravie. Súťažiť s CN je síce nevyhnutné, ale táto súťaž sama o sebe nemôže byť princípom americkej zahraničnej politiky v ére, ktorá je stále viac definovaná týmito globálnymi výzvami. Aj keď by US úspešne bránili čínskej agresii voči jej susedom, a aj keby CN prestala kraťovať americké duševné vlastníctvo, Peking by stále mohol maritovať úsilie US o riešenie globálnych výziev podporou iránskych a severokórejských jadrových ambícií, uskutočňovaním agresívnych kybernetických útokov, či odmietaním reforiem vo WHO a WTO. A kontradikcie sa netýkajú len CN - vojna v AF odhalila limity podpory Američanov pri budovaní národa, ale budovanie partnerstiev je nevyhnutné vo väčšine štátov Afriky, Latinskej Ameriky a na Blízkom východe, ak majú byť tamojšie vlády schopné zaručiť obyvateľstvu vyššiu bezpečnosť. A táto bezpečnosť je predpokladom toho, aby sa tieto krajiny stali demokratickejšími a predstavovali tak pre US menšie bremeno. Nie je napr. jasné, ako na Blízkom východe na jednej strane cíteľne zmenšiť americkú angažovanosť, a popritom úspešne čeliť zámerom IR budovať jadrový program a rozširovať svoj regionálny vplyv. US tieto dilemy nevyriešia samé a budú potrebovať partnerov – v opačnom prípade budeme žiť v menej slobodnom a viac konfliktnom svete.

Latinská Amerika (LA) je domovom 8% svetovej populácie, ale predstavuje 30% úmrtí na koronavírus. Výkonnosť regionálneho hospodárstva v r. 2020 klesla o takmer 8% a miera potravinovej neistoty sa strojnásobila. Situácia sa síce začína pozvoľna zlepšovať, ale ako upozorňujú autori štúdie vo Foreign Affairs, vedúci politickí predstavitelia regiónu by sa nemali pokúšať vrátiť sa ku stavu, ktorý tu panoval ešte pred vypuknutím pandémie. Je nevyhnutné vyhodnotiť škody, porozumieť problémom, a následne definovať, čo je potrebné urobiť, aby sa krajiny tohto regiónu stabilizovali. Koronavírus jasne poukázal na to, o čom sa dlho vedelo, ale účinne ignorovalo – táto časť sveta trpí zásadnou spoločenskou nerovnosťou, nemá funkčnú „záchrannú sieť“ a tamojšie vlády nereagujú na potreby väčšiny svojich občanov. Región tak bude potrebovať silnejšie a agilnejšie politické vedenie na vytvorenie novej spoločenskej zmluvy. Títo lídri budú musieť zaručiť, že všetci občania – a obzvlášť elita, ktorá často prejavovala sklon k samoučelnému libertariánu – sa na novom systéme budú spravodlivo podieľať. A taktiež budú musieť diverzifikovať ekonomiky svojich krajín a vybudovať jednotný front, pretože rivalita medzi CN a US bude v ich regióne ešte výraznejšia.

Pred regiónom stoja aj ďalšie dlhodobé výzvy. V 80. rokoch minulého storočia LA prešla veľkou krízou zahraničného dlhu a inflačnou špirálou, ktorej príčinou bola veľká priepasť medzi daňovými príjmami a vládnymi výdavkami. Výsledkom bolo niekoľko politických opatrení, ako predávanie štátnych podnikov a snaha o navýšenie zahraničných investícií, trvalý rast sa ale dosiahnuť nepodarilo. Len sedem latinskoamerických ekonomík dosiahlo počas troch desaťročí priemerný ročný nárast nad 4%, a dokonca aj Čile - často vyzdvihované ako príklad regionálneho úspechu - zaznamenalo len pomalý rast 2,5% ročne. Všetky väčšie ekonomiky regiónu sa rozvíjali slomačím tempom. Vlády v LA by si tak mohli vziať príklad z krajín východnej Ázie, ktoré prosperovali vďaka posilňovaniu svojich priemyselných odvetví a diverzifikáciou ekonomík. Rast je však len časťou rovnice - na vybudovanie spravodlivejších spoločností budú musieť tamojšie vlády zvýšiť daňové sadzby a zabezpečiť, aby bohaté elity začali ochotnejšie prispievať do štátnej kasy.

Aktuálnejšou výzvou je hľadanie strategickú pozíciu v začínajúcej „novej studenej vojne“ medzi US a CN, pričom väčšina juhoamerických ekonomík sa stále viac orientuje na Peking, ktorému predávajú med', železnú rudu, ropu, sóju a ďalšie suroviny. Čínska vláda investovala do tamojších baní a infraštruktúry, pričom zrejme čoskoro budú nasledovať aj obranné systémy. Čínska prítomnosť však nie je v LA všade rovnomerná – krajiny Karibskej oblasti od Mexika po Panamu majú omnoho hlbšie väzby s US, ich export smeruje na sever, do CN vyvážajú len málo komodít a objem čínskych investícií je skôr zanedbateľný.

Tieto rozdiely znamenajú, že pre dve oblasti LA nie je jednoduché vytvoriť spoločný geopolitický prístup s cieľom úspešne balansovať v rivalite medzi US a CN. Ak však LA bude chcieť z tohto stretu úspešne ťažiť, bude potrebovať čo najviac spoločnej politiky. Žiaľ, takéto politické iniciatívy, ktoré by mali potenciál región zjednocovať a vtlačať mu spoločnú víziu, sú zatiaľ v LA pomerne zriedkavé. Politická kultúra regiónu je dlhodobo odolná voči akýmkoľvek významnejším zmenám a reformám. Túto tendenciu ešte zhoršilo zmrazenie politických aktivít počas pandémie. Prípadní noví lídri nedostali šancu prejaviť sa. V niektorých prípadoch hrozí, že voliči budú aj naďalej podporovať tie isté politické elity, ktoré sa počas svojich doterajších mandátov zameriavali len na zakonzervovanie vlastnej pozície. Opačným extrémom môže byť podliehanie populistickým politikom z protestných hnutí, ktorí nemajú potenciál reálne splniť svoje predvolebné sľuby. Predstavitelia populistických prúdov už pritom uspeli v Bolívii a Argentíne, zatiaľ čo Venezuelu a Nikaraguu ovládajú autoritárske režimy. Mexický prezident Obrador si síce zachováva podporu verejnosti, vo funkcii je však neinvenčný a nekompetentný. Ostatné krajiny sú skôr v pozícii pasívnych pozorovateľov bez hlbšej vízie – dokonca aj v Čile o moc súťažia socialisti na jednej strane a miliardár na druhej. Toto slabé vedenie stojí región obrovské peniaze – v r. 1700 mali kolónie Severnej a Južnej Ameriky zhruba rovnakú životnú úroveň, avšak v r. 2009 bol HDP per capita v LA len päťtinový v porovnaní so Severnou Amerikou. Existujú však aj pozitívne príklady – po katastrofálnej mexickej revolúcii sa krajina zotavila, viac než štyri desaťročia si užívala politickú stabilitu a stala sa jednou z najrýchlejšie rastúcich ekonomík sveta. Čile sa dokázalo odpútať od dedičstva Allendeho socialistického experimentu a represívneho Pinochetovho režimu. Kostarika prešla zásadnou rekonštrukciou, najskôr po nepokojoch v r. 1948 a potom opäť po finančnej kríze v 80. rokoch. História nás učí, že krajiny sa môžu meniť – a keď sa región začína zotavovať z pandémie, je načas, aby tak urobili znova.

Článok je tu: <https://www.foreignaffairs.com/articles/central-america-caribbean/2021-10-01/latin-america-needs-new-social-contract>

Londýnsky think-tank RUSI sa vo svojom komentári zaoberá aktuálnou situáciou v regióne strednej Ázie a stratégiám svetových i regionálnych veľmocí, pričom konštatuje, že hoci RU aj IR poskytli Talibanu podporu pri preberaní kontroly nad AF, oba štáty sú stále viac znepokojené smerovaním novej vlády. Iránske úrady boli pritom aj v počiatočných fázach nástupu Talibanu k moci skôr opatrné, zatiaľ čo v Moskve panoval väčší entuziazmus. Čoraz častejšie však obe krajiny čelia rovnakej situácii, keď sa od nich Taliban rýchlo dištancoval. Rusi aj Iránci pomáhali Talibanu postupovať krkolomným tempom v období od mája do augusta. Prispievali k ich financovaniu aj vybaveniu, ale čo je ešte dôležitejšie, sprostredkovali im obchody s rôznymi skupinami a osobnosťami blízkymi niektorej z týchto krajín. Taliban na oplátku sľúbil klientom a spojencom IR a RU, že budú začlenení do budúcej koalícnej vlády. Iránci i Rusi si vtedy takmer s určitosťou mysleli, že pred pádom Kábulu bude zostavená koalíčná vláda, v čo vtedy verili aj v US. Iránci sa začali znepokojovať, keď sa Kábul dostal do rúk hnutia Haqqani, ktoré je súčasťou Talibanu, ale s ktorým mali vždy zlé vzťahy obzvlášť kvôli nepriateľskému naladeniu Haqqani voči šiitským moslimom. A aj keď iránske Revolučné gardy pomohli Talibanu pri postupe v západnom AF, keď lobovali u rôznych lokálnych veliteľov spriaznených milícií, aby akceptovali moc Talibanu, neskôr sa v týchto regiónoch začali presadzovať početné skupiny bojovníkov z Balúčistánu, ktorí sú oponentmi iránskeho režimu.

Rusi si uvedomili problémy vyplývajúce z obsadenia Kábulu hnutím Haqqani pomalšie, a možno ich tiež upokojilo aj začatie rokovaní medzi Talibanom a bývalým prezidentom Karzajom o vytvorení koalícnej vlády – faktorom tu mohol byť aj veľmi blízky vzťah, ktorý si Rusi s Karzajom vybudovali po jeho odchode z úradu v r. 2014. Tieto rokovania sa však pomerne rýchlo zasekli – rokovania za Taliban viedol jeho politický komisár Baradar, ktorý mal údajne Karzajovi ponúknuť za istých podmienok až 30% podiel na moci, čo zrejme väčšina vedenia Talibanu nechcela akceptovať, následne sa vytvoril jednofarebný vládny kabinet a Baradar bol odsunutý na vedľajšiu koľaj. Napriek tomu, že Taliban sľúbil pokračovanie koalícnych rozhovorov, v praxi k tomu nedošlo, a v tomto momente si začali robiť starosti o ďalší vývoj aj Rusi. Minister ZV Lavrov a aj ďalší predstavitelia Moskvy začali vyjadrovať obavy z nedostatku zastúpenia etnických menšín a naznačili, že sa nezúčastnia na inauguračnom ceremonálii novej vlády, ak nebude dostatočne inkluzívna.

**OZBROJENÁ OPOZÍCIA
V AFGANISTANE MÁ ŠANCU
NA ÚSPECH LEN VTEDY, AK JU
IRÁN AJ RUSKO BUDÚ
PODPOROVAŤ.**

Na rozdiel od vlády iránska verejnosť prejavovala voči Talibanu len málo sympatií či dôvery, a zloženie nového afganského kabinetu bolo pre Teherán ešte väčšou studenou sprchou, než pre Moskvu. Ani jeden z početných iránskych spojencov a klientov v rámci Talibanu nebol zaradený medzi 33 členov Talibanu vymenovaných do vysokých politických funkcií. Pre IR bolo obzvlášť ponižujúce, že celý západ a juhozápad AF, kde je jeho vplyv najsilnejší, nebol medzi vymenovanými vôbec zastúpený. Takáto politika Talibanu bola zaiste aj konkrétnym politickým odkazom Teheránu, ktorý následne začal kritizovať Taliban za útok na provinciu Pandžšír a tiež za „zahraničné zasahovanie“, ergo úlohu, ktorú zohrával PK pri zostavovaní nového kabinetu. Hovorca Talibanu potom Iráncov pokarhal a pripomenul im, že vzhľadom na odmietnutie vymenovať akýchkoľvek sunnitov do vysokých funkcií v IR nemajú právo obhajovať náboženské menšiny v AF.

Medzi klientmi a spojencami IR a RU v AF panuje sklamanie z faktu, že sľuby oboch krajín o perspektívnej budúcnosti vo vláde vedenej Talibanom sa nespĺnili. Taliban zrejme očakáva, že podobné skupiny a jednotlivci najskôr plne akceptujú existenciu nového Emirátu, a až potom ich prípadne odmenia menovaním do funkcií, čo týmto aktérom príliš nevyhovuje. Emirát doteraz uznala len jedna malá šiitská strana a žiadna z početných frakcií etnicky tadžickej skupiny Jami'at-i Islami. Revolučné gardy však zatiaľ odrádzajú od ozbrojeného odporu voči Talibanu a svojim priateľom radia, aby skúsili počkať (v Pandžšíre sa pokúsili o nezávislý odpor, ktorý sa skončil katastrofou). Obe krajiny skúmajú rôzne možnosti, a pravdepodobne sa pokúšajú zistiť, či by mohli ovplyvniť politické väzby vo vedúcej skupine Talibanu, prípadne lobovať za väčší priestor pre seba v Kábule. Ibrahim Sadr, kľúčový spojenec Revolučných gárd v Talibane, údajne absolvoval v IR rokovania a po návrate do AF bol vymenovaný za námestníka ministra vnútra, čím sa stal prvým dôležitým proiránskym Talibom, ktorý sa pripojil k exekutive. V každom prípade je zrejme, že ozbrojená opozícia v AF by mala šancu uspieť iba vtedy, ak by sa ju RU a IR rozhodli podporovať.

Článok je tu: <https://rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/russia-and-iran-disappointed-friends-taliban>